

LATINSKA IN GRŠKA POSVETILA PRIJATELJEM

Arhitektu Jožetu Plečniku v Izpovedi Aurelija Augustina:

*Artifici, faciem tibi qui dedit hanc speciosam,
quas meruit laudes. gratus age usque, liber!*

Pisatelju Franu Saleškemu Finžgarju v Izpovedi Aurelija Augustina:

*Fautor cum fueris operique mihiq̄ue benignus,
accipe nunc grati signa modesta animi!*

Prof. Francu Ksaverju Lukmanu v Izpovedi Aurelija Augustina:

*Dic adiutori grates, liber, officiosas,
quod magni voluit ferre laboris onus!*

Prof. Vladimiru Mošinu v knjigo ilustracij za Stare Grke:

*Viro amicissimo,
iuventutis morum formatori optimo,
rerum Byzantinarum investigatori doctissimo
hoc imaginum volumen
amicus collega
sacrum esse voluit.*

Prof. Bratku Kreftu v Lukianove Satire:

Si tibi quid liber esse potest, en, accipe, amice!

Prof. Bratku Kreftu v Predsokratike:

*Gratus ex curis tibi sit diei
hic liber doctos retogatque Graios
inque primarum faciat te inire
semina rerum!*

Prof. Milku Kosu v Erasmove Hvalnico norosti:

*Ex humili MERULAE nomen qui tollis ad astra
immersus nostrae gentis in historiam,
lustris bis senis clausis hunc accipe librum,
quem tibi fausta precans omnia dono dico!*

Prof. Antonu Slodnjaku v Lukrecov epos De rerum natura:

*Lustris bis senis magna cum laude peractis
faustis te et laetis prosequor ominibus.*

Prof. Jakobu Kelemini za sedemdesetletnico:

*Lustrorum numero bis septenum bene clauso
lustra addant totidem numina sacra precor.*

Dr. Jakobu Šolarju v Plutarhovo Življenje velikih Grkov:

*Cui donem lepidum novum libellum?
Cui, si non tibi, care amice Iacob,
qui diu studiis meis faves iam
nec putas nihili meos labores?
Quare habe tibi quidquid hoc libelli
otiumque hilarus teras legendo!*

Skladatelju Urošu Kreku v Aishilovo Oresteio:

*Non solum modorum faciendorum auctori sollertissimo,
verum etiam viro privatim amicissimo
d. d. d. interpres.*

Dr. Borisu Furlanu v Herodotove Zgodbe:

*Ereptus mediis vivas ex faucibus Orci:
quot fors cumque dies hinc dabit, adde lucro!*

Prof. Milanu Grošlju

— v Lukianove Satire:

*I, liber, et risus conlegae concita amico,
praestando officio hoc omnia praestiteris!*

— v Predsokratike:

*Gratus ex duro tibi sit labore
hic liber tristes abigatque curas
computem divum faciens opum te.
care sodalis!*

— v Herodota, I. del:

*Una qui mecum formas mentes iuveniles,
munus et hoc, sodes, nonnihili facias!
Feci, quae potui, facient meliora sequentes,
egregiis qui sunt me magis ingeniis!*

— v Herodota, II. del:

Prima ut pars fuerat, sic altera sit tibi dono!

— v Platona, Poslednji dnevi Sokrata:

Εὐνοῦς, πῆ, λαβὲ βίβλον ἐμοῦ, φιλικῶς διδομένην.

Gospe Sheila M. Robinson (iz Londona), ki mu je poslala v dar več dragocenih znanstvenih knjig:

Βάσκι' ἴθι, βιβλίδιον, καὶ δέσποιναν λέγε χαίρειν
ξείνω ἐμοὶ γνωστὴν ἢ μεγαλοπροσύνη.

Ta distih je avtor sam poslovenil takole:

*Pojdi mi, knjižica drobna, pozdravi gospojo od tujca,
reci, da tuje mi ni nje plemenito srce!*

Še nekaj drugih izvirnih verzov:

Vox asini haud attingere quit caeli atria longa.

*Suspiro tandem laetatus pectore toto,
dicere cum possim: finis coronat opus.*

Ipsa quidem virtus sibimet ditissima merces.

Zadnji heksameter je kot motto h Kritonu (v prevodu Platona, Poslednji dnevi Sokrata) podpisan kot „adespoton“; v resnici ta verz ni adespoton, ampak duhovna last Sovretova. Isto velja za motto k prevodu Faidona:

*Mens agitet molem! Moles ubi praevalet, orbat:
molis vi stupida vis perit ingenii.*

In še verzi iz Shakespearea, King John, Act V, scene 7, line 1 ss:

*It is too late: the life of all his blood
is touch'd corruptibly, and his pure brain,
which some suppose the soul's frail dwelling-house,
doth by the idle comments that it makes
foretell the ending of mortality.*

Te verze je Sovrè prevedel kar v štiri jezike:

— v slovenščino:

*Prepozno! Vso njegovo živo kri
razjeda strup, in čisti mu možgani,
po sodbi mnogih duše krhki dom,
oznanjajo iz blodnih že prividov
konec tega, kar je umrljivo.*

— v nemščino:

*Es ist zu spät: all' seines Blutes Leben
ergriff Zersetzung, und sein reines Hirn,
der Seele brüchig Wohnhaus, wie man mutmaßt,
verkündet schon durch irre Wahngebilde
das Ende des, was sterblich ist.*

— v latinščino:

*Sero est: totus iam vitae sanguis uritur
veneno imbutus, cerebrum sincerum prius,
quod animae fragilem sedem nonnulli putant,
delirat et vagando vana proferens
mortalitatis iam praedicat terminum.*

— v grščino:

Ὁψίζομεν ἅπαν γὰρ ἰῶ ἅπτεται
 αὐτοῦ τὸ αἷμα ζωὸν φαιδρὸν τ' ἔγκρανον.
 ὁ δῶμα ψυχῆς φθορτὸν ἔστιν οἷς δοκεῖ.
 κενόϊς, ἃ ποιεῖ ἄφρον. ἐρμηνεύμασι
 τῆς θνητότητος ὡκὺ μὴνύει τέλος.

Ljubljana.

A. Sovrè.

OPOMBA K SOVRETOVIM LATINSKIM IN GRŠKIM POSVETILOM

Znano je, da je bil prof. Anton Sovrè nedosegljiv virtuoz slovenske umetne besede. Manj znano pa je, kako si je vztrajno prizadeval, da bi z enako virtuoznostjo obvladoval tudi druge jezike, predvsem nemščino in latinščino. Pri nemščini mu to sploh ni delalo težav. Sam je nekoč zapisal, da mu je spočetka beseda celo lažje tekla v slovenščini kot v slovenščini in da je bilo ravno spoznanje nemoči pred lastno materinščino eden od nagibov, zakaj se je s takšno vnemo lotil slovenjenja antičnih avtorjev. Vendar nemščine tudi poslej ni povsem zanemaril in se je še večkrat spoprijel s prevajanjem v nemščino. Tako je npr. v njegovi rokopisni zapuščini ohranjen nemški prevod dveh Ciceronovih spisov (*Laelius über die Freundschaft* in *Pro T. Annio Milone ad iudices oratio in linguam Theodiscam conversa*), več slovenskih narodnih, Prešernovih, Župančičevih in drugih pesmi.

Še intenzivneje se je ukvarjal s prevajanjem v latinščino. O njegovi klasično izbrušeni latinščini so se lahko bravci Žive antike prepričali že pred leti, ko je tu objavil latinske prevode Aškerčeve balade Brodnik in nekaterih Prešernovih pesmi (ZA 2, 1952, passim). Lotil se je tudi neposrednega prevajanja iz grščine v latinščino; tako je npr. v njegovi rokopisni zapuščini ohranjen latinski prevod Platonove Apologije (*Platonis Defensio Socratis*, datirano 8.12.1943). Še zgovornejši dokaz Sovretove ljubezni do latinščine in njegove latinistične spretnosti pa so posvetila v knjigah, ki jih je ob raznih priložnostih poklanjal svojim prijateljem; ta posvetila sem tu zbral, kolikor sem jih mogel izslediti. Dodal sem še nekaj drugih priložnostnih latinskih verzov in zanimiv primer hkratnega prevajanja Shakespearea v štiri jezike, ki sem ga prav tako našel v Sovretovi rokopisni zapuščini.

Ljubljana.

K. Gantar.